

מקור המאמר בזהר פרשת וירא דף קח ע"ב - קט ע"א
מעלת ושבת ארץ ישראל

רְבִי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ קִיִּימֵי יוֹמָא חַד וְעַסְקִי
בְּהַאי קְרָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתִיב, (דבריים ח) אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, לֹא תַחֲסֹר כָּל
בָּהּ. הֲאִי בָּהּ בְּהַ תִּירֵי זְמַנֵּי אֲמַאי. אֵלֶּא הָא אֶתְמַר
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּלִיג כָּל עַמִּין וְאַרְעָאן לְמַמְנָן
שְׁלִיחֹן, וְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לֹא שְׁלִיט בָּהּ מְלֹאכָא וְלֹא
מְמַנָּא אַחְרָא אֵלֶּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, בְּגִין כִּד אֶעִיל
לְעַמָּא דְלֹא שְׁלִיט בְּהוּ אַחְרָא לְאַרְעָא דְלֹא שְׁלִיט
בָּהּ אַחְרָא.

תָּא חַזִּי, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב מְזוּנָא תַפְּן
בְּקַדְמִיתָא וְלִבְתֵּר לְכָל עֲלָמָא. כָּל שְׂאֵר עַמִּין
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים וּמִזְלוֹת בְּמִסְכְּנֹת, וְאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל לֹא הָכִי, אֵלֶּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֲתוֹן בְּקַדְמִיתָא
וְלִבְתֵּר כָּל עֲלָמָא.

וּבְגִין כִּד אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם.
אֵלֶּא בְּעֵתִירוּ בְּסַפּוּקָא דְכֹלָא תֹאכַל בָּהּ וְלֹא
בְּאַתֵּר אַחְרָא. בָּהּ בְּקִדְיֵשוּ דְאַרְעָא, בָּהּ שְׂרִיא
מְהִימְנוּתָא עֲלָאָה. בָּהּ שְׂרִיא בְּרַכְתָּא דְלְעִילָא, וְלֹא
בְּאַתֵּר אַחְרָא.

וְלֹא בְּמִקוּם אַחֵר. בָּהּ בְּקִדְשַׁת הָאֶרֶץ, בָּהּ שׁוֹרְהַ הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה, בָּהּ שׁוֹרְהַ הַבְּרָכָה
שְׁלִמְעָלָה, וְלֹא בְּמִקוּם אַחֵר.

רְבִי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ
עוֹמְדִים יוֹם אֶחָד וְעוֹסְקִים
בְּפִסּוּק הַזֶּה. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, כְּתוּב (דבריים ח) אֶרֶץ
אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנֹת תֹּאכַל בָּהּ
לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ. לְשֵׁם
מָה פְּעַמִּים בָּהּ בָּהּ? אֵלֶּא הֲרִי
נֹאמַר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
חָלַק אֶת כָּל הָעַמִּים
וְהָאֲרָצוֹת לְשְׁלוּחִים מְמַנִּים,
וּבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא שׁוֹלֵט
מְלָאךְ וְלֹא מְמַנָּה אַחֵר, אֵלֶּא
הוּא לְבַדּוֹ, לְכֵן הַכְּנִיס אֶת
הָעַם שְׂלֵא שׁוֹלֵט בָּהֶם אַחֵר
לְאֶרֶץ שְׂלֵא שׁוֹלֵט בָּהּ אַחֵר.

בֵּא רְאֵה, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נוֹתֵן מְזוּן שֵׁם בְּתַחֲלָה, וְאַחֵר
כִּד לְכָל הָעוֹלָם. כָּל שְׂאֵר
הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים
וּמִזְלוֹת בְּעַנִּי, וְאַרְץ יִשְׂרָאֵל
לֹא כֵן, אֵלֶּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
נִזְוֵנִית בְּתַחֲלָה וְאַחֵר כִּד כָּל
הָעוֹלָם.

וְלִכֵּן אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנֹת
תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, אֵלֶּא בְּעֵשֶׂר,
בְּסַפּוּק שֶׁל הַכֹּל תֹּאכַל בָּהּ
וְלֹא בְּמִקוּם אַחֵר. בָּהּ בְּקִדְשַׁת הָאֶרֶץ, בָּהּ שׁוֹרְהַ הָאֲמוּנָה הָעֲלִיּוֹנָה, בָּהּ שׁוֹרְהַ הַבְּרָכָה
שְׁלִמְעָלָה, וְלֹא בְּמִקוּם אַחֵר.

בֹּא רְאֵה, כְּתוּב כְּגֹן ה' כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. עַד כָּאֵן לֹא נִוְדַע גֵּן ה' אִם הוּא אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִם הוּא אֶרֶץ סֹדֶם וְאִם הוּא גֵּן ה' שְׁנִקְרָא גֵּן עֵדֶן. אֲלֵא כְּגֹן ה' שִׁישׁ בּוֹ סְפוּק וְעֵדוּן שֶׁל הַכֹּל, כִּי גַם הִיְתָה סֹדֶם וְכִי גַם מִצְרַיִם. מָה גֵּן ה' לֹא צָרִיךְ אָדָם לְהַשְׁקוֹתוֹ, אִף מִצְרַיִם לֹא צָרִיךְ אַחֵר לְהַשְׁקוֹתָהּ, מִשּׁוּם שֶׁהַנִּילוּס עוֹלָה וּמִשְׁקָה אֶת כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם.

בֹּא רְאֵה מָה כְּתוּב, (זְכַרְיָה יז) וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחַת הָאֶרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם וְגו'. זֶהוּ עֲנֵשׁ שְׁלֵהֶם שְׁנִמְנַע מֵהֶם מָטָר. מָה כְּתוּב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְגו'? רְאֵה שֶׁלֹּא כְּתוּב וְלֹא עָלִיָּהֶם יִהְיֶה הַגֶּשֶׁם, כִּי לֹא יוֹרֵד מָטָר בְּמִצְרַיִם וְלֹא צָרִיכִים אוֹתוֹ. אֲלֵא עֲנֵשׁ מָהוּ? שְׁכַתוּב (שם) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגַּף ה' אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְגו'. מִשּׁוּם שֶׁמִּצְרַיִם לֹא צָרִיכִים מָטָר.

אִף סֹדֶם מָה כְּתוּב בָּהּ? כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ. כָּל עֵדוּנֵי הָעוֹלָם הָיוּ בָּהּ, וְעַל זֶה לֹא רָצוּ שְׁבַנֵי אָדָם אַחֲרָיִם יִתְעַדְּנוּ בָּהּ.

תָּא חֲזִי כְּתִיב כְּגֹן יי כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. עַד הֵכָא לֹא אִתְיַדַע גֵּן יי אִי הוּא אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאִי אִיהוּ אֶרֶץ סֹדֶם, (דף קט ע"א) וְאִי אִיהוּ גֵּן יי דְּאִקְרִי גֵּן עֵדֶן. אֲלֵא כְּגֹן יי דְּאִית בֵּיה סְפוּקָא וְעֵדוּנָא דְכָלָא, הֲכִי נִמְי הוּוּ סֹדֶם וְהֲכִי נִמְי מִצְרַיִם. מָה גֵּן יי לֹא אֲצַטְרִיךְ בַּר נָשׁ לְאַשְׁקָאָה לִיה, אִוְף מִצְרַיִם לֹא אֲצַטְרִיךְ אַחֲרָא לְאַשְׁקָאָה לִיה, בְּגִין דְּנִילוּס אִיהוּ אִסְפִּיק וְאַשְׁקִי לְכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב, (זְכַרְיָה יז) וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפַּחַת הָאֶרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם וְגו'. דָּא הוּא עוֹנֵשָׁא דְלַהוֹן דְּאִתְמַנַּע מִנְהוֹן מִטְרָא, מָה כְּתִיב וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְגו'. חֲמִי דְלֹא כְּתִיב וְלֹא עָלִיָּהֶם יִהְיֶה הַגֶּשֶׁם, בְּגִין דְּלֹא נַחִית מִטְרָא לְמִצְרַיִם וְלֹא אֲצַטְרִיכֵן לִיה, אֲלֵא עוֹנֵשָׁא דְלַהוֹן מָה הוּא דְכְּתִיב, (זְכַרְיָה יז) וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגַּף יי אֶת כָּל הַגּוֹיִם וְגו'. בְּגִין דְּמִצְרַיִם לֹא צָרִיכִין לְמִטְרָא. אִוְף סֹדֶם מָה כְּתִיב בֵּיה כִּי כָלָה מִשְׁקָהּ, כָּל עֵדוּנֵי דְעֵלְמָא הָווּ בָּהּ, וְעַל דָּא לֹא בַעֲאֵן דְּבַנֵּי נִשְׂא אַחֲרֵינֵן יִתְעַדְּנוּ בָּהּ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, הֵם הָיוּ רְשָׁעִים מֵעַצְמָם וּמְמוֹנָם, שְׁכַל בֶּן אָדָם שֶׁהוּא צָר עֵין לְעֵנִי, רָאוּי הוּא שֶׁלֹּא יַעֲמֵד בְּעוֹלָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂאִין לוֹ חַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא. וְכָל מִי שֶׁהוּא וְתָרַן לְעֵנִי, רָאוּי הוּא שִׁיתְקַיֵּם בְּעוֹלָם וַיִּתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּשִׁבְלֵו, וַיֵּשׁ לוֹ חַיִּים וְאַרְךָ שָׁל חַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר אֲנֹנִן הוּוּ חֵיִיבִין מְגַרְמִייהוּ וּמְמוֹנֵהוּן, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ צָר עֵינָא לְגַבִּי מְסַכְּנָא, יָאוּת הוּא דְלֹא יִתְקַיֵּם בְּעֵלְמָא. וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְלִית לֵיה חַיִּים לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְכָל מָאן דְּאִיהוּ וְוַתָּרַן לְגַבִּי מְסַכְּנָא יָאוּת הוּא דִּיתְקַיֵּם בְּעֵלְמָא, וַיִּתְקַיֵּם עֲלֵמָא בְּגִינֵיהּ, וְאִית לֵיה חַיִּים וְאוֹרְפָא דְחַיִּי לְעֵלְמָא דְאַתִּי:

סֵפֶר אוֹר הַזֶּהָר (עמוד 90)

– פֶּרֶק אַ עֲנָף א' –

מַעֲלַת אֲמִירַת הַזֶּהָר וְהַתְּקוּנִים אֲפִלוּ בְּלִי הַבְּנָה

נִדְּ (בְּשִׁעוֹסֶק בְּחַבּוּר זֶה מְעוֹרְרִים כַּח הַנְּשֻׁמוֹת וְכַח הַצְּדִיקִים הַהֵם עִם כַּח מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם – וּמְעוֹרְרִים אוֹתוֹ הַתּוֹעֵלַת וְאוֹתוֹ הָאוֹר הַקּוֹדֵם שֶׁגָּלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחֻבְרִיו בְּשַׁעַת חַבּוּרוֹ

בְּשִׁעוֹסֶק בְּחַבּוּר זֶה מְעוֹרְרִים כַּח הַנְּשֻׁמוֹת וְכַח הַצְּדִיקִים הַהֵם עִם כַּח מֹשֶׁה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם... כִּי בְּהִיוֹתָם מֵתְעַסְקִים בּוֹ הֵם מְחַדְּשִׁים הָאוֹר הַמְּחַדֵּשׁ שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ בְּעַת חַבּוּרוֹ, וּמְזַהֵרֵה הַשְּׂכִינָה וּמְאִירָה מְאוּתוֹ הָאוֹר כַּתְּחִלַּת חֲדוּשָׁה אֲזִי, וְכָל הָעוֹסְקִים בָּהּ חוֹזְרִים וּמְעוֹרְרִים אוֹתוֹ הַתּוֹעֵלַת וְאוֹתוֹ הָאוֹר הַקּוֹדֵם שֶׁגָּלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחֻבְרִיו בְּשַׁעַת חַבּוּרוֹ.

(הֵרֵב מֹשֶׁה חַיִּים בֶּן יַעֲקֹב קוֹרְדוֹבִירוֹ, הַרְמַק, אוֹר יָקָר, שֶׁעַר א' סִימָן ה')

נִה) שִׁיתְחַזֵּק כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בְּזֶהָר הַקְּדוֹשׁ אֲפִ שִׁיעֵבֵר עָלָיו כַּמָּה נְסִיווֹנוֹת לְהַפְרִיד אוֹתוֹ חֲלִילָה מִלְּלַמֵּד בְּזֶהָר הַקְּדוֹשׁ

שִׁיתְחַזֵּק כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בְּזֶהָר הַקְּדוֹשׁ אֲפִ שִׁיעֵבֵר עָלָיו כַּמָּה נְסִיווֹנוֹת לְהַפְרִיד אוֹתוֹ חֲלִילָה מִלְּלַמֵּד בְּזֶהָר הַקְּדוֹשׁ וְכֵן אִם עָבַר עָלָיו כַּמָּה נְסִיווֹנוֹת מִבְּנֵי אָדָם הַמְּגַשְּׁמִים בַּחֲמָר שֶׁלֹּהֵם שֶׁהֵם לִיצְנֵי הַדּוֹר רַחֲמָנָא לִיצְלָן וְהוּא יוֹשֵׁב בִּינֵיהֶם כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים... שִׁיתְחַזֵּק בְּעַל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הַרוֹצֵה לְדַבֵּק בְּדַבְּקוֹת הַבוֹרָא בְּרוּךְ הוּא... אֲפִ עַל פִּי שֶׁנִּרְאָה לוֹ בְּמַקְצַת אֵיזָה פְּעָמִים שֶׁהוּא כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים אֵל יִשְׁגִּיחַ עַל זֶה, חֶזֶק וְנִתְחַזֵּק בְּכַח הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ.

(הֵרֵב אֲלִיעֶזֶר בַּר שֵׁם טוֹב פֶּאפּוֹ, דְּמִשְׁק אֲלִיעֶזֶר, בְּהַקְדָּמָה דְּרַף הַקְּדוֹשׁ אוֹת יב)

נִו) הַשְּׁמֵר פֶּן יִשְׂאֵף לְבָבְךָ לְחַדֵּל מִלְּלַמֵּד דְּרָף זֶהָר בְּכָל יוֹם

דְּרָף זֶהָר הַקְּדוֹשׁ... וְהַשְּׁמֵר פֶּן יִשְׂאֵף לְבָבְךָ לְחַדֵּל מִזֶּהָר.

(רַבִּי מֹשֶׁה גְּרִינְגֵלְד מַחוּסֵט, – הַנְּהַגוֹת רַבִּי מֹשֶׁה גְּרִינְגֵלְד, אוֹת כֵּא)

נִז) הַבְּנֵי יִשְׁשֹׁכֵר מְדִינַת פּוֹסֶק: עוֹבְדֵי אֱלֹקִים הֵינּוּ הָעוֹסֵק בְּתַלְמוּד וּבְזֶהָר, לֹא עֹבְדוֹ – הָעוֹסֵק בְּתַלְמוּד לְבַד וְאֵינּוּ עוֹסֵק בְּזֶהָר

וְשִׁבְתָם וְרָאִיתָם בֵּין צְדִיק וְכו' בֵּין עֹבֵד אֱלֹקִים לְאִשֶׁר לֹא עֹבְדוֹ, עוֹבְדֵי אֱלֹקִים הֵינּוּ הָעוֹסֵק בְּתַלְמוּד וּבְזֶהָר. לֹא עֹבְדוֹ – הָעוֹסֵק בְּתַלְמוּד לְבַד וְאֵינּוּ עוֹסֵק בְּזֶהָר.

(רַבִּי צְבִי אֲלִימֶלֶךְ שְׁפִירָא מְדִינַת גּוֹב, מַהְרַצָּא, מַעֲנֵן גָּנִים, פֶּרֶק א' אוֹת ב')